

Podíl Svazu družstevních rolníků na zlepšování životního prostředí současné vesnice

RENATA ČERVINKOVÁ

Dnešní konference zaměřená na problematiku zemědělské výroby na území Československa ve středověku koná se v rámci oslav 25. výročí budování socialistického zemědělství. Při této příležitosti bych vás chtěla seznámit s podílem SDR na zlepšování životního prostředí dnešní socialistické vesnice.

Naše vesnice za posledních 25 let doznala dalekosáhlých změn. Vraťme se alespoň na chvíli k období těch nejrevolučnějších přeměn našeho zemědělství.

Před pětadvaceti lety musela Komunistická strana Československa svést boj o půdu s velkostatkáři a buržoazií, který vyvrcholil vystoupením reakce při odhlasování zákona o pozemkové reformě. Odpovědí na vystoupení reakce bylo svolání sjezdu rolnických komisí do Prahy 28.–29. února 1948. Zde delegáti vyslovili jasné stanovisko ke krizi i k dokončení pozemkové reformy. Uskutečněním pozemkové reformy půda definitivně přešla do rukou pracujících. Přestala být prostředkem vykořisťování, nesvárů a utrpení vesnického lidu.

Z ekonomického hlediska byl malovýrobní charakter vesnice v rozporu s nutností vybudovat silnou socialistickou společnost opírající se o jednotnou a plánovitě se rozvíjející ekonomiku. Setrvání na dosavadní struktuře společnosti by také znamenalo ponechat prostor pro narůstání a rozvoj tendencí proti zájmům dělnické třídy a vývoje společnosti k socialismu.

V této nové situaci zcela logicky vznikla otázka, jak dále v rozvoji zemědělství. Na to musela dát odpověď KSČ – vedoucí síla naší společnosti. Přistoupila k revoluční přeměně naší vesnice a přitom vycházela ze zkušeností z vytváření a rozvoje kolchozního zemědělství na základě Leninova družstevního plánu. Pro přechod k socialistickému způsobu bylo třeba získat rolníky, trpělivě je přesvědčovat a nepřeskakovat nutné vývojové etapy.

Na základě závěrů listopadového pléna ÚV KSČ byl vydán 23. února 1949 Zákon o jednotných zemědělských družstvech, který konkretizoval politickou linii budování socialistického družstevnictví.

V historicky krátké době (během deseti let) se podařilo zcela změnit sociálně ekonomickou strukturu zemědělství, sjednotit československou ekonomiku na socialistickém základě a vytvořit nejdůležitější předpoklad pro vybudování vysoce efektivní socialistické zemědělské velkovýroby.

S rozvojem zemědělské velkovýroby dochází k vědecko-technické revoluci v zemědělství. Rozvoj zemědělské velkovýroby je však nerozlučně spjat s všestranným rozvojem člověka.

Společenské a lidské souvislosti vědecko-technické revoluce, jak byly u nás

formulovány, zahrnují však nejenom oblast výchovy, vzdělání, rozvoje techniky, průmyslové i zemědělské výroby, ale zejména všechny aspekty rozvoje lidské osobnosti. Věda se stává nejenom rozhodující silou růstu výroby, ale i rozhodujícím faktorem rozvoje člověka a jeho tvůrčích sil, podmiňujících další ekonomický a společenský rozvoj socialismu.

Jednou z důležitých otázek tohoto procesu je úsilí o plánovitou a cílevědomou péči socialistických států o životní prostředí. Otázka ochrany kulturní krajiny a přírodních zdrojů, především zemědělské půdy, ochrana hodnot stavebních i urbanistických zvláště pokud jde o krajinu a sídla i rozvoj potřeb a záruk pro regeneraci sil člověka a fyzické i psychické zdraví lidí se bezprostředně dotýká pracujících v jednotných zemědělských družstvech.

Svaz družstevních rolníků jako společensko-zájmová organizace JZD, nedílná součást Národní fronty reprezentuje zájmy a potřeby družstevních rolníků na vesnicích, má zájem spolupracovat na všech problémech tvorby a ochrany životního prostředí jak vesnických sídel, tak i krajinných celků. Tvorba životního prostředí vesnických sídel však vyžaduje účast institucí, které mají odborné síly i prostředky k dokonalejšímu poznání dosavadního vývoje sídel a krajiny i způsobu života obyvatel vesnic, ale také odborné zázemí k projekci a praktickému uplatňování správných zásad pro soudobou tvorbu životního prostředí na venkově. Ukázalo se, že naše praktické pokusy jako například vydání publikace „Životní prostředí vesnice“ a „Péče o tvorbu a ochranu pracovního a obytného prostředí zemědělských pracovníků“ jsou vlastně jen prvním krokem k zahájení soustavné průzkumné, projekční a vzdělávací práce, na níž by se měly podílet všechny odborné instituce.

Svaz družstevních rolníků ČSR vychází z toho, že při rozvíjení zemědělské výroby ve vztahu k životu na vesnici je nezbytné, aby další výstavba, přestavba a nové uspořádání sítě venkovských sídel, tedy životního prostředí venkova, bylo usměrňováno a dostalo se do souladu se současnými i perspektivními potřebami zemědělství a celé naší společnosti.

Svaz družstevních rolníků ČSR se v souladu se svým posláním problematikou a otázkami pracovního a životního prostředí družstevních rolníků již několik let intenzivně zabývá.

Domníváme se, že by bylo nanejvýš účelné, aby byla současně řešena politicky, koncepčně a organizačně otázka životního i pracovního prostředí venkovských sídel.

V souladu se svým posláním budeme s orgány národních výborů, okresních zemědělských správ a dalšími úzce spolupracovat a podporovat iniciativu Jednotných zemědělských družstev k dobré přípravě a hlavně k pracovní účasti na uskutečňování plánovaných záměrů.

Máme již určité zkušenosti, protože letos již pátým rokem organizujeme soutěž ve zlepšování pracovního a životního prostředí v JZD a na vesnici.

Od roku 1972 má tato soutěž masovou základnu a více jak 60 % JZD ve všech okresech ČSR v ní usiluje o to, kdo více a lépe udělá pro vzhled obce, družstva a zlepšování podmínek pro práci a život družstevníků.

Při vyhodnocení soutěže za rok 1973 se v rámci Jihomoravského kraje nejlépe umístilo JZD Družba se sídlem ve Štípě na okrese Gottwaldov. Na úseku zlepšování pracovního a životního prostředí vykonali hodnotu díla přes 1,5 milionu korun.

K dalším příkladům systematické a tím i úspěšné práce na tomto úseku je JZD Hustopeče na Břeclavsku.

Celá škála dobrých příkladů by se dala jmenovat i z jiných JZD.

Svaz družstevních rolníků má zájem maximálně se podílet na výchově

a vzdělávání svých členů na základě prací vytvořených kvalitními odborníky, architekty, etnografy, sociology i historiky a má zájem propagovat dobré záměry v tvorbě socialistického životního prostředí na dnešní vesnici.

Za neoddělitelnou součást rozvoje socialistické vesnice v další etapě vývoje naší společnosti považuje SDR rozvoj kulturně-výchovné činnosti mezi družstevními rolníky a na vesnici vůbec.

Cíle v jednotlivých oblastech kulturně společenské a zájmové činnosti jsou vytyčeny s přihlédnutím k celkovým potřebám a tendencím společenského života na vesnici. Při jejich realizaci je třeba vycházet ze situace a kulturních tradic v jednotlivých okresech a obcích.

Rozvíjet tradiční projevy zemědělského a vesnického charakteru, vytvářet a rozvíjet nové tradice vzniklé v procesu socializace zemědělství a umožnit družstevním rolníkům seznámit se s kulturními a historickými hodnotami našich národů a národů bratrských socialistických států.

V letošním roce oslavujeme 25 let úspěšného budování socialistického zemědělství. Pod vedením KSČ se našim družstvům daří budovat moderní vysoce produktivní provozy a svými výsledky ve výrobě jsme se zařadili mezi přední státy ve světě.

Chceme svou práci zintenzivnit a zaměřit tak, aby podmínky, ve kterých naši družstevníci pracují a žijí se v krátké době dostaly na odpovídající úroveň s používanou moderní velkovýrobní technikou a technologií. Chceme, aby nositelem iniciativy byla především jednotná zemědělská družstva a jejich pracovní kolektivy. Pokud jde o životní prostředí, musí jít naše družstevní zemědělství cestou sdružených prostředků a úzké spolupráce s národními výbory a organizacemi Národní fronty.

Věříme, že se nám podaří vzbudit u většiny našich družstevních rolníků a dalších občanů vesnic takový zájem a pracovní iniciativu o rozvíjení pracovního a životního prostředí na naší vesnici, že budeme moci splnit usnesení uložené nám na tomto úseku XIV. sjezdem Komunistické strany Československa.

Přeji jménem ÚV SDR ČSR jednání této konference plodnou a tvůrčí pohodu.

Z u s a m m e n f a s s u n g

Der Anteil des Verbandes der Genossenschaftsbauern an der Hebung des Lebensmilieus im heutigen Dorf

Das tschechoslowakische Dorf hat in den letzten 25 Jahren durchgreifende Veränderungen erfahren. Die große Bodenreform wurde verwirklicht – Grund und Boden ging in die Hand der Werktätigen über. Die Kommunistische Partei der ČSSR hat auch die Frage nach der Weiterentwicklung der Landwirtschaft, der Überwindung der ländlichen Kleinproduktion und des mit ihr zusammenhängenden Dorfcharakters beantwortet. Sie trat an die revolutionäre Umwandlung des flachen Landes heran und ging dabei von den nachfolgenden bei der Konstituierung und Entfaltung der Kolchosbauernwirtschaft nach Lenins Kollektivwirtschaftsplan aus.

Der Ausbau einer landwirtschaftlichen Großproduktion ist aber untrennbar mit der allseitigen Entwicklung des Menschen verbunden. Die gesellschaftlichen und humanen Zusammenhänge der wissenschaftlich-technischen Revolution umfassen unter anderem alle Aspekte der Ausbildung der menschlichen Persönlichkeit. Eine der wichtigen Fragen dieses Prozesses ist die planmäßige und zielbewußte Sorgfalt, die die sozialistischen Staaten dem Lebensmilieu zuwenden.

Der Verband der Genossenschaftsbauern SDR als gesellschaftliche Interessenorganisation der landwirtschaftlichen Produktionsgenossenschaften JZD und untrennbarer

Bestandteil der Nationalen Front repräsentiert die Interessen und Bedürfnisse der Genossenschaftsbauern auf dem Dorf und will bei der Lösung aller Probleme der Schaffung und des Schutzes einer gesunden Umwelt ländlicher Siedlungen und ganzer Landschaften mitarbeiten. Dieser Verband befaßt sich im Einklang mit seiner Sendung bereits mehrere Jahre intensiv mit allen Fragen des Arbeits- und Lebensmilieus der Genossenschaftsbauern.

Heuer organisiert er bereits den fünften Jahrgang des Wettbewerbs um die Verbesserung des Arbeits- und Lebensmilieus in den landwirtschaftlichen Produktionsgenossenschaften JZD und auf dem Dorf überhaupt. Seit dem Jahr 1972 besitzt dieser Wettbewerb eine echte Massenbasis. Bei seiner Auswertung für das Jahr 1973 hat sich im Rahmen des Südmährischen Kreises die Genossenschaft Družba mit dem Sitz in Štípa, Bez. Gottwaldov, am besten gehalten. Doch könnte man eine ganze Skala weiterer guter Beispiele in verschiedenen anderen Genossenschaften anführen.

Der Verband der Genossenschaftsbauern will sich nach besten Kräften für die Erziehung und Bildung seiner Mitglieder nach den Richtlinien einsetzen, die von Fachleuten – Architekten, Ethnographen, Soziologen, Historikern und Pädagogen – festgelegt wurden, und die guten Vorsätze bei der Schaffung eines sozialistischen Lebensmilieus auf dem heutigen Dorf propagieren. Er will seine Arbeit noch intensiver gestalten und so einstellen, daß die Lebens- und Arbeitsbedingungen unserer Genossenschaftsbauern in kürzester Zeit das entsprechende Niveau unter Einsatz der modernsten Technik und Technologie der Großproduktion erreicht.